Regionrådsberedningen

SKRIVELSE
2020-02-26

RS 2019-0429

Regionstyrelsen

Motion 2019:16 av Gabriel Kroon m.fl. (SD) om att avskaffa positiv särbehandling i Region Stockholm

Föredragande regionråd: Irene Svenonius

Ärendebeskrivning

Gabriel Kroon m fl. (SD) har i en motion föreslagit att regionfullmäktige ska besluta att utreda om positiv särbehandling förekommer i Region Stockholms verksamheter, samt att positiv särbehandling ska avskaffas i Region Stockholm.

Förslag till beslut

Regionrådsberedningen föreslår regionstyrelsen föreslå att regionfullmäktige beslutar följande.

Motion 2019:16 av Gabriel Kroon m.fl. (SD) avslås med hänvisning till vad som sägs i regionrådsberedningens skrivelse.

Regionrådsberedningens motivering

Region Stockholm och dess verksamheter ska kännetecknas av mångfald och jämlikhet samt vara toleranta och inkluderande miljöer, utan diskriminering eller kränkande särbehandling. Regionens kompetensförsörjningsstrategi 2016-2021 (LS 2015-0098) stipulerar därutöver att all rekrytering ska baseras på kompetens.

Enligt Diskrimineringslagen (DL) (2008:567) är det inte tillåtet att diskriminera någon på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Däremot ges dock möjlighet i 2 kap 1§ i DL till så kallad positiv särbehandling i vissa fall. Enligt DL kan åtgärder i syfte att främja jämställdhet mellan kvinnor och män vara tillåten vid rekrytering. Undantaget avser dock endast rekvisitet kön. Särbehandlingen av kön får dock ej avse lön eller övriga anställningsvillkor. Under vissa omständigheter får även ålder utgöra rekvisit för positiv särbehandling.

För att positiv särbehandling vad gäller ovanstående rekvisit ska vara tillåten krävs bland annat att två personer vid rekrytering ska ha lika eller i

princip likvärdiga meriter. Kön eller ålder får ej heller vara allena styrande, utan en helhetsbedömning måste alltid göras.

Motionen har sin upprinnelse i en skrivning om positiv särbehandling som Patientnämnden (PaN) använt i sin Personal- och kompetensförsörjningsplan, en formulering som ej stöds av DL. PaN fastställde en reviderad Personal- och kompetensförsörjningsplan (PAN A1905-00063) i januari 2020, i vilken den felaktiga formuleringen är borttagen.

Regionledningskontoret (RLK) konstaterar att positiv särbehandling är tillåten, enligt lag, vad gäller rekvisiten kön eller ålder. Det är dock mycket ovanligt att Regionen använder sig av positiv särbehandling i praktiken, eftersom det är sällan samtliga förutsättningar för att göra detta är uppfyllda. Det finns inte heller något centralt ställningstagande i Regionen om att tillämpa eller att inte tillämpa positiv särbehandling. I stället ska all rekrytering inom Region Stockholm följa rådande lagstiftning samt de riktlinjer och rutiner som varje bolag/nämnd tagit fram. Beslut om anställning ska sedan ske utifrån en samlad bedömning av vem som är den bäst lämpade kandidaten i förhållande till kravprofilen.

Beslutsunderlag
Regiondirektörens tjänsteutlåtande
Motion 2019:16
Karolinska Universitetssjukhusets yttrande den 2 januari 2020
Stockholms läns sjukvårdsområdes protokollsutdrag den 17 december 2019
Stockholms läns sjukvårdsområdes tjänsteutlåtande den 27 november 2019
Patientnämndens protokollsutdrag den 29 november 2019
Patientnämndens förvaltnings tjänsteutlåtande den 7 november 2019

Irene Svenonius

Regionstyrelsen
Regionledningskontoret
Ulrika Sundquist

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2020-01-31

RS 2019-0429

Regionstyrelsen

Motion 2019:16 av Gabriel Kroon m.fl. (SD) om att avskaffa positiv särbehandling i Region Stockholm

Ärendebeskrivning

Gabriel Kroon m fl. (SD) har i en motion föreslagit att regionfullmäktige ska besluta att utreda om positiv särbehandling förekommer i Region Stockholms verksamheter, samt att positiv särbehandling ska avskaffas i Region Stockholm.

Beslutsunderlag

Regiondirektörens tjänsteutlåtande
Motion 2019:16
Karolinska Universitetssjukhusets yttrande den 2 januari 2020
Stockholms läns sjukvårdsområdes protokollsutdrag den 17 december 2019
Stockholms läns sjukvårdsområdes tjänsteutlåtande den 27 november 2019
Patientnämndens protokollsutdrag den 29 november 2019
Patientnämndens förvaltnings tjänsteutlåtande den 7 november 2019

Förslag till beslut

Regionrådsberedningen föreslår regionstyrelsen föreslå att regionfullmäktige beslutar följande.

> Motion 2019:16 av Gabriel Kroon m.fl. (SD) avslås med hänvisning till vad som sägs i regiondirektörens tjänsteutlåtande.

Regionledningskontorets förslag och motivering

Sammanfattning
Gabriel Kroon m fl. (SD) har i en motion föreslagit att regionfullmäktige ska besluta att utreda om positiv särbehandling förekommer i Region Stockholms verksamheter, samt att positiv särbehandling ska avskaffas i Region Stockholm.

Det finns inget ställningstagande om att verksamheter i Region Stockholm ska använda positiv särbehandling på grund av kön vid rekrytering. Regionledningskontoret ser ingen anledning till att regionfullmäktige ska besluta om avsteg från rådande tillämpning av gällande rätt avseende positiv särbehandling på grund av kön. Regionledningskontoret föreslår att motionen avslås.

Bakgrund
Gabriel Kroon m fl. (SD) har i en motion föreslagit att regionfullmäktige ska besluta att utreda i vilka verksamheter i Region Stockholm det förekommer positiv särbehandling. Vidare föreslår motionärerna att regionfullmäktige ska besluta att avskaffa positiv särbehandling i Region Stockholm.

I motionen lyfts en skrivning om positiv särbehandling vid rekrytering fram från patientnämndens Personal- och kompetensförsörjningsplan 2019-2020. I skrivningen framgår att patientnämndens förvaltning, vid rekrytering, skulle ge förtur till män, funktionshindrade eller personer med annan etnisk bakgrund än svensk i händelse av att kandidater hade likvärdiga kvalifikationer. Motionärerna menar att den hållning som patientnämnden gett uttryck för kan medföra diskriminering av kvinnor med svensk etnicitet och utan funktionsnedsättning.

Motionen har remitterats till patientnämnden, Karolinska Universitetssjukhuset och Stockholms läns sjukvårdsområde.

Överväganden
Enligt diskrimineringslagen, DL, (2008:567) är det inte tillåtet att diskriminera någon på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Lagstiftningen, DL (2 kap 1 §), ger dock möjlighet till så kallad positiv särbehandling i vissa fall. Enligt DL kan åtgärder i strävanden att främja jämställdhet mellan kvinnor och män vara tillåtet i samband med anställning. Undantaget avser dock enbart diskrimineringsgrunden kön. Särbehandlingen av kön får inte avse lön eller andra anställningsvillkor. Vid vissa specifika förhållanden kan också ålder användas som grund för positiv särbehandling.

För att positiv särbehandling på grund av kön ska vara tillåten krävs bland annat att två personer vid rekrytering ska ha lika eller i princip likvärdiga meriter. Kön får inte vara allena styrande utan en helhetsbedömning ska göras. Särbehandlingen ska vara proportionerlig till det som eftersträvas, alltså jämnare könsfördelning. Detta innebär att möjligheten att använda andra mindre ingripande åtgärder för att utjämna könsfördelningen först

har uttömts utan tillräckligt resultat. Slutligen krävs att arbetsgivaren i övrigt bedriver ett systematiskt arbete i syfta att främja jämställdheten på arbetsplatsen.

Patientnämnden har i ett styrande dokument, Personal och kompetensförsörjningsplan 2019-2010 (PAN A1905-00063), använt en skrivning om positiv särbehandling kopplat till funktionshinder och etnicitet som inte har stöd i Diskrimineringslagen, DL (2008:567). Patientnämnden har i sitt yttrande över motionen skrivit att de avsåg att ta bort texten om positiv särbehandling från sin Personal- och kompetensförsörjningsplan. Patientnämnden fastställde en reviderad plan den 28 januari 2020 (PAN A1905-00063). Den felaktiga texten ersattes med en skrivning om strävan efter mångfald som används vid all utannonsering av tjänster inom Region Stockholm, ”Vi eftersträvar jämställdhet och jämlikhet på vår arbetsplats och ser gärna sökande med alla möjliga bakgrunder och förutsättningar.”

Regionledningskontoret konstaterar att positiv särbehandling kopplat till kön är tillåtet enligt diskrimineringslagen, men att det inte finns något ställningstagande i Region Stockholm om huruvida positiv särbehandling ska tillämpas eller ej. Dåvarande landstingsfullmäktige beslutade den 15 november 2016 att anta Kompetensförsörjningsstrategin 2016–2021 (LS 2015–0098). Där fastställdes att rekrytering alltid ska vara baserad på kompetens. Region Stockholms arbetsplatser ska kännetecknas av mångfald, jämlikhet och jämställdhet samt vara toleranta och inkluderande miljöer utan diskriminering och kränkande särbehandling.

Vid beslut i en rekryteringsprocess agerar Region Stockholms verksamheter utifrån rådande lagstiftning och de riktlinjer och rutiner som varje förvaltning/bolag tagit fram. Beslut om anställning sker utifrån vem som bedöms vara den kandidat som bäst uppfyller kravprofilen. Grunden för bedömningen, innan beslut om anställning, utgör en sammanvägning av utbildning, arbets- och livserfarenhet, personliga kompetenser, intryck från intervju och referenser samt i vissa fall ett personlighets- och eller begåvningstest. Region Stockholms nämnder och bolag har inte gjort några generella ställningstaganden om huruvida positiv särbehandling ska tillämpas vid rekrytering.

Regionledningskontoret kan konstatera att det inte finns något ställningstagande i Region Stockholm kring huruvida positiv särbehandling p.g.a. kön ska användas vid rekrytering. I praktiken förekommer det sällan att positiv särbehandling p.g.a. kön vid rekrytering kan användas i Region

Stockholms verksamheter, trots en många gånger skev könsfördelning på såväl arbetsplatser som inom yrkesgrupper. Det är ovanligt att samtliga förutsättningar för positiv särbehandling är uppfyllda och att det finns slutkandidater med likvärdiga kvalifikationer.

Regionledningskontoret ser ingen anledning till att Region Stockholm ska besluta om avsteg från rådande tillämpning av gällande rätt avseende positiv särbehandling på grund av kön. Regionledningskontoret anser att motionärens förslag om att inte tillåta positiv särbehandling inom ramen för DL vid rekrytering i Region Stockholm också skulle kunna motverka de ställningstaganden om jämställdhet som regionfullmäktige gjort i bland annat kompetensförsörjningsstrategin. Mot bakgrund av ovan anser regionledningskontoret att motionen avslås.

Ekonomiska konsekvenser
Om regionfullmäktige skulle besluta att genomföra en utredning om huruvida positiv särbehandling p.g.a. kön faktiskt har förekommit vid rekrytering i någon av Region Stockholms verksamheter behöver särskilda resurser tillsättas då en sådan utredning är tids- och resurskrävande för Region Stockholm

Carina Lundberg Uudelepp
Regiondirektör

Ulrika Sundquist
HR-direktör

Beslutsexpediering:
Akt
Regionledningskontorets avdelning för strategisk HR

Godkänd av Carina Lundberg Uudelepp, 2020-01-31

MOTION
2019-03-05

Ankom
Region Stockholm
2019 -03- 12
Dnr RS 2019-0429

Sverigedemokraterna

2019:16

Motion av Gabriel Kroon m.fl. SD om avskaffa positiv särbehandling i Region Stockholm

Diskrimineringsombudsmannen (DO) beskriver förenklat diskriminering enligt diskrimineringslagen som att någon missgynnas eller kränks i samband med en eller flera av följande sju principer:
1. Kön
2. könsöverskridande identitet eller uttryck
3. etnisk tillhörighet
4. religion eller annan trosuppfattning,
5. funktionsnedsättning,
6. sexuell läggning,
7. ålder.

I Region Stockholm utgör jämställdhets- och mångfaldsplan grunden och vägledningen för de olika nämndernas och förvaltningarnas arbete. Förvaltningarna har i sin tur skapat rekryteringskriterier för att införliva planens viljeriktning. Införlivandet i Patientnämnden (PaN) har medfört till följande indikator för social hållbarhet

"Vid rekrytering eftersträvas en jämn könsfördelning inom samtliga yrkesgrupper och förtur ges därför till manliga sökande samt personer med funktionsnedsättningar och sökande med annan etnisk bakgrund än svensk i de fall kandidaterna har likvärdiga kvalifikationer".

I fallet Patientnämnden har utformningen av rekryteringskriterierna utgått från appliceringen av positiv särbehandling baserat på kön, etnisk tillhörighet och funktionsnedsättning. Detta har medfört till att kvinnor med svensk etnicitet och utan funktionsnedsättning väljs bort och missgynnas – när två, i annat fall, likvärdiga kandidater söker tjänsten.

Det är oroande att diskriminering baserat på fysiska attribut kan förekomma i Region Stockholm. Vi ställer oss frågande till vilken grund den positiva särbehandlingen baseras på och ifall den är rimlig. För att uppfattas som en jämlik och attraktiv arbetsplats bör Regionen omgående avskaffa den orättvisa policyn och istället objektivt värdera individer vid rekrytering på kunskap och relevanta meriter.

Att utreda i vilka verksamheter i Region Stockholm som positiv särbehandling förekommer.

Att avskaffa positiv särbehandling Region Stockholm.

Sverigedemokraterna

Gabriel Kroon
SD

Christina Wallmark
SD

Lena-Karin Lifvenhjelm
SD

KAROLINSKA UNIVERSITETSSJUKHUSET

2020-01-02

Dnr K 2019-9741

Regionledningskontoret
Registraturen
Box 22550
104 22 Stockholm

Remissyttrande avseende motion om avskaffande av positiv särbehandling i Region Stockholm

Sverigedemokraterna genom Gabriel Kroon m fl har i motion per den 5 mars 2019 framställt yrkande om att 1) utreda i vilka verksamheter i Region Stockholm som positiv särbehandling förekommer, samt 2) avskaffa positiv särbehandling i Region Stockholm.

Karolinska Universitetssjukhuset avstyrker förslaget mot bakgrund av vad som anförs nedan.

Rättslig bakgrund

Enligt Diskrimineringslagen (2008:567) ("DL") är det inte tillåtet att diskriminera någon på grund av

1. kön,
2. könsöverskridande identitet eller uttryck,
3. etnisk tillhörighet,
4. religion eller annan trosuppfattning,
5. funktionsnedsättning,
6. sexuell läggning,
7. ålder.

Diskriminering kan ske på olika vis och i olika samband. Detta yttrande avser, såvitt kan utläsas av motionen, direkt diskriminering (1 kap 4 § DL) i arbetslivet (2 kap 1 § DL) samt möjligheten till så kallad positiv särbehandling, vilket är ett undantag till förbudet mot särbehandling (2 kap 2 § 2 p).

Enligt DL kan det, under vissa förutsättningar, vara tillåtet att tillämpa positiv särbehandling i samband med anställning. Det gäller dock bara särbehandling på grund av kön, samt under vissa förhållande på grund av ålder (vilket motionen dock inte tar upp) och får inte ta sikte på lön eller andra anställningsvillkor.

För att positiv särbehandling på grund av kön ska vara tillåten krävs bland annat att

- två personer ska ha lika eller i princip likvärdiga meriter,
- kön inte är allena styrande utan en helhetsbedömning görs,
- särbehandlingen ska vara proportionerlig till det som eftersträvas (jämnare könsfördelning), dvs att möjligheten att använda andra mindre ingripande åtgärder för att utjämna först har uttömts utan tillräckligt resultat,
- arbetsgivaren i övrigt bedriver ett systematiskt arbete i syfta att främja jämställdheten på arbetsplatsen.

Såvitt Karolinska Universitetssjukhuset erfar har Patientnämnden tidigare haft en skrivelse som varit felaktig avseende positiv särbehandling. Denna har nu ändrats.

Karolinska Universitetssjukhusets inställning i frågan

Karolinska Universitetssjukhuset utgår från att de anställande förvaltningarna inom Region Stockholm agerar utifrån rådande lagstiftning i samband med anställningsförfaranden. I övrigt anser inte Karolinska Universitetssjukhuset att det är sjukhusets uppgift att ta ställning i rättspolitiska sakfrågor utan överlåter till den lagstiftande församlingen att bedöma vad som är en lämplig och hållbar utveckling av lagstiftningen över tid om det inte är helt uppenbart att lagstiftningen får allvarliga konsekvenser, antingen vad avser patientsäkerhet eller allmänhetens förtroende för myndigheten. Sjukhuset anser vidare, av samma skäl, att det inte finns anledning till att besluta om avsteg från rådande tillämpning av gällande rätt, även om avstegen i sig inte skulle vara i strid med lagstiftningen.

Beslut om detta yttrande har fattats av sjukhusdirektören på delegation av styrelsen för Karolinska Universitetssjukhuset. Yttrandet har föredragits av jurist Gustaf Bessfelt Juhlin.

Beslutat dag som ovan

Björn Zoëga

STOCKHOLMS LÄNS SJUKVÅRDSOMRÅDE	Utdrag Sammanträdesdatum	§ 12 Diarienr SLSO 19-2194
Sjukvårdsstyrelsen	2019-12-17	

Justerat Barbro Naroskyin Inger Ros

§ 12

Yttrande över Motion 2019:16 av Gabriel Kroon m.fl. (SD) om att avskaffa positiv särbehandling i Region Stockholm

SLSO 19-2194

Styrelsen för Stockholms läns sjukvårdsområde beslutade

att avge yttrande över Motion 2019:16 av Gabriel Kroon m.fl. (SD) om att avskaffa positiv särbehandling i Region Stockholm enligt tjänsteutlåtandet, samt

att förklara paragrafen omedelbart justerad.

Utdragsbestyrkande

Olga Bjerstedt

Yttrande över Motion 2019:16 av Gabriel Kroon m.fl. (SD) om att avskaffa positiv särbehandling i Region Stockholm

Styrelsen för Stockholms läns sjukvårdsområde (SLSO) har av Rotel I – Finans-, fastighets- och serviceroteln givits möjlighet att avge yttrande om att avskaffa positiv särbehandling i Region Stockholm.

Ärendet

Motionärerna vill att Region Stockholm utreder i vilka verksamheter i Region Stockholm som positiv särbehandling förekommer samt att positiv särbehandling inom Region Stockholm ska avskaffas.

Förvaltningens yttrande

SLSO har riktlinjer som följer lagstiftning och Regionfullmäktiges beslut kring rekrytering, vilket innebär att kandidat anställs utifrån kravprofil, meriter och lämplighet.

Förslag till beslut

Styrelsen för Stockholms läns sjukvårdsområde föreslås besluta

att avge yttrande över Motion 2019:16 av Gabriel Kroon m.fl. (SD) om att avskaffa positiv särbehandling i Region Stockholm enligt ovanstående, samt

att förklara paragrafen omedelbart justerad.

Mikael Ohrling
Sjukvårdsdirektör

Ann-Charlotte Francis
HR-direktör

§ 10

Svar på motion 2019:16 – Om att avskaffa positiv särbehandling i Region Stockholm

PaN A1911-00146

Ärendebeskrivning

Patientnämnden har inkommit med ett yttrande i motion nr 2019:16 av Gabriel Kroon m.fl. (SD) gällande om att avskaffa positiv särbehandling i Region Stockholm.

Förvaltningen skapade föreliggande rekryteringskriterier under en period då medarbetarna på förvaltningen till stor del utgjordes av en mycket homogen grupp sett till kön och ålder. För att utöka gruppens kompetens och i större utsträckning vara representativ för regionens population tillkom detta verktyg som också haft en god effekt och ökat bredden och kompetensen i arbetsgruppen.

Yrkande

Ordföranden Marie Ljungberg Schött (M) yrkar bifall till förvaltningens förslag.
Christina Wallmark (SD) yrkar bifall till motionen.

Propositionsordning

Ordföranden Marie Ljungberg Schött (M) ställer proposition på förslaget och finner att patientnämnden beslutar enligt ordförandens yrkande.

Beslut

Patientnämnden beslutar

1. Motion 2019:16 (RS2019-0429) av Gabriel Kroon m.fl. (SD) om att avskaffa positiv särbehandling i Region Stockholm, anses besvarad

2. Ge förvaltningen i uppdrag att översända ärendets tjänsteutlåtande till regionledningskontorets registrator.

Reservation

Christina Wallmark (SD) reserverar sig mot beslutet.

Region Stockholm

Patientnämndens förvaltning

Handläggare: Maja Wessel

2019-11-26 P 10
TJÄNSTEUTLÅTANDE/YTTRANDE
2019-11-07

Diarienummer
PaN A1911-00146

Svar på motion 2019:16 av Gabriel Kroon m.fl. (SD) om att avskaffa positiv särbehandling i Region Stockholm

Ärende

Patientnämnden Stockholm har av regionledningskontoret fått möjlighet att inkomma med ett yttrande gällande motionen om att avskaffa positiv särbehandling i Region Stockholm.

Förvaltningen skapade föreliggande rekryteringskriterier under en period då medarbetarna på förvaltningen till stor del utgjordes av en mycket homogen grupp sett till kön och ålder. För att utöka gruppens kompetens och i större utsträckning vara representativ för regionens population tillkom detta verktyg som också haft en god effekt och ökat bredden och kompetensen i arbetsgruppen.

Det är viktigt att vi linjerar våra indikatorer för social hållbarhet med övriga aktörer i regionen. Vid rekrytering anges i Region Stockholm som central policy att ” Vi eftersträvar jämställdhet och jämlikhet på vår arbetsplats och ser gärna sökande med alla möjliga bakgrunder och förutsättningar. Förvaltningen har också i de senaste rekryteringsprocesserna använt denna skrivning i annonsering.

Förvaltningen avser därför ändra följande avsnitt i Personal- och kompetensförsörjningsplan 2019-2020:

från:

> *”Förvaltningen har implementerade rutiner för rekrytering och anställning. Enligt nämndens jämställdhets- och mångfaldsplan ska vid lika meriter företräde ges till manliga sökande, personer med funktionsnedsättning och sökande med annan etnisk bakgrund än svensk. Förvaltningen har aldrig upplevt några svårigheter att rekrytera personal med rätt kompetens.”*

Patientnämndens förvaltning
Box 17535, 118 91 Stockholm
Hornsgatan 15

Telefon: 08-690 67 00
Fax: 08-690 67 18

E-post: registrator.pan@sll.se
www.patientnamndenstockholm.se

till:

"Förvaltningen har implementerade rutiner för rekrytering och anställning. Förvaltningen eftersträvar jämställdhet och jämlikhet på vår arbetsplats och ser gärna sökande med alla möjliga bakgrunder och förutsättningar. Förvaltningen har aldrig upplevt några svårigheter att rekrytera personal med rätt kompetens."

Förslag till beslut
Patientnämnden förslås besluta.

1. Motion 2019:16 (RS2019-0429) av Gabriel Kroon m.fl. (SD) om att avskaffa positiv särbehandling i Region Stockholm, anses besvarad

2. Ge förvaltningen i uppdrag att översända ärendets tjänsteutlåtande till regionledningskontorets registrator.

Steinunn Ásgeirsdóttir
Förvaltningschef

Bilaga
1. Motion 2019:16
2. Remiss av motion 2019:16

Patientnämndens förvaltning
Box 17535, 118 91 Stockholm
Hornsgatan 15

Telefon: 08-690 67 00
Fax: 08-690 67 18

E-post: registrator.pan@sll.se
www.patientnamndenstockholm.se